WWF Ελλάς
Λεμπέση 21
117 43 Αθήνα

Τηλ: 210 3314893
Φαξ: 210 3247578
Email: e.korakaki@wwf.gr
www.wwf.gr

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2015

Αρ. πρωτ. 67

Προς: Αναπληρωτή Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, κ. Ιωάννη Πανούση

Κοινοποίηση: 1) Αναπληρωτή Υπουργό Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Ιωάννη Τσιρώνη
2) Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, κ. Αναστάσιο Μαυρόπουλο
3) Γενική Γραμματέα Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κα Χριστίνα Μπαριτάκη

Θέμα: «Προτάσεις για θέματα βελτίωσης του συστήματος δασοπροστασίας»

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Το σύστημα δασοπροστασίας της χώρας μας παρουσιάζεται εξαιρετικά αδύναμο σε σειρά πεδίων που αφορούν μεταξύ άλλων τη νομική θωράκιση των δασών, τη λειτουργία των αρμόδιων υπηρεσιών, τη διαθέσιμη τεχνογνωσία, την εισδοχή προτεραιοτήτων σχετικών με τη βιοποικιλότητα, κοκ. Ειδικότερα σε ότι αφορά τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Προστασίας του πολίτη, είναι αναγκαίες πολλαπλές παρεμβάσεις, σε ότι αφορά τη δομή και λειτουργία του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας

Μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2007, το WWF Ελλάς μέσω συγκεκριμένων δράσεων και σειράς προτάσεων που έχει καταθέσει στο δημόσιο διάλογο προσπαθεί να συμβάλει προς την κατεύθυνση της αναβάθμισης του συστήματος δασοπροστασίας. Η βασικότερη πρόταση προς αυτήν την κατεύθυνση ήταν αυτή που διατυπώθηκε τον Μάιο του 2008: «Ένα Βιώσιμο Μέλλον για τα Δάση της Ελλάδας», στην οποία περιγράφεται ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο εθνικό σύστημα δασοπροστασίας, ενώ τον Ιούνιο του 2009, αναγνωρίζοντας τη σημαντική συμμετοχή των πολιτών στην προστασία του δασικού μας πλούτου, κατέθεσε πρόταση για την ουσιαστική συμμετοχή των εθελοντών στην προστασία των δασών. Επίσης, το WWF Ελλάς συνέβαλε, με συγκεκριμένες δράσεις, στην ενημέρωση του κοινού (υλικό για ενήλικες και εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές), στην ενίσχυση εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας και στην ανάλυση των δασικών πυρκαγιών. Το παραπάνω υλικό είναι διαθέσιμο και στην ιστοσελίδα www.wwf.gr/forests.

Σήμερα και με αφορμή την νέα αντιπυρική περίοδο διαπιστώνουμε ότι πολλές από τις προτάσεις που έχουμε καταθέσει στο παρελθόν, παραμένουν πρακτικά ανεφάρμοστες και οι χρόνιες αδυναμίες και ελλείψεις του συστήματος δασοπροστασίας μεγεθύνονται, λόγω και της οικονομική κρίσης. Επιπλέον, το βάρος εξακολουθεί να παραμένει στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών και όχι στην πρόληψη.

Πρόεδρος Δ.Σ.: Γιώργος Βλάχος
Αντιπρόεδρος Δ.Σ: Αναστάσης Λεβέντης
Γεν. Διευθυντής: Δημήτρης Καραβέλλας

Καταχωρημένο ως: Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση, WWF-World Wide Fund for Nature, WWF-Fondo Mondiale per la Natura WWF-Fondo Mundial para la Naturaleza, WWF-Fonds Mondial pour la Nature WWF-Welt Natur Fonds. Επίσης γνωστό και ως World Wildlife Fund

Κάποια από τα προτεινόμενα μέτρα δεν άπτονται αποκλειστικά των αρμοδιοτήτων σας, αλλά θα πρέπει να εξεταστούν σε συνεργασία και με άλλα υπουργεία, λόγω συναρμοδιότητας ή λόγω άμεσης συσχέτισης τους. Τα προληπτικά μέτρα επηρεάζουν θετικά τις δραστηριότητες καταστολής και φυσικά εξυπηρετούν τον κοινό σκοπό όλων μας που είναι η μείωση των περιστατικών δασικών πυρκαγιών και των επιπτώσεων τους στο φυσικό μας περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία.

Παρακάτω, περιγράφονται συνοπτικά οι προτάσεις του WWF Ελλάς σχετικά με τα ζητήματα πρόληψης και καταστολής δασικών πυρκαγιών. Στις προτάσεις αυτές περιγράφονται και δράσεις που δεν ενέχουν μεγάλο οικονομικό κόστος και επισημαίνουν ενέργειες που μπορούν να γίνουν ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα του μηχανισμού. Οι συνοπτικές αναφορές που ακολουθούν δεν υποκαθιστούν τις προτάσεις που έχει καταθέσει το WWF Ελλάς στο παρελθόν, αλλά έχουν ως στόχο να αναδείξουν το περιεχόμενό τους και να βοηθήσουν στην κατά προτεραιότητα δρομολόγηση των πλέον αναγκαίων αλλαγών.

Αναγκαίες οριζόντιες παρεμβάσεις

- **Μετατόπιση του πολιτικού βάρους από την καταστολή των δασικών πυρκαγιών στην πρόληψη** τους και έμφαση στην ορθή διαχείριση των δασών. Συμμετοχή του ΠΣ, της Δασικής Υπηρεσίας και της ΓΓΠΠ στην προώθηση αυτής της προσέγγισης και ενίσχυση των σχετικών δραστηριοτήτων. Η αλλαγή του δόγματος δασοπυροπροστασίας προς αυτή την κατεύθυνση παραμένει ένα μεγάλο ζητούμενο που πρέπει να αντιμετωπιστεί με τον κατάλληλο συντονισμό όλων των συναρμόδιων φορέων.
- **Σύσφιξη των σχέσεων συνεργασίας** μεταξύ ΠΣ, Δασικής Υπηρεσίας, ΓΓΠΠ και ΟΤΑ, μέσα από την τακτική συνεργασία για την προκατασταλτική προετοιμασία και τη διοργάνωση κοινών ασκήσεων και σεναρίων.
- Κινητοποίηση του ΠΣ, της Δασικής Υπηρεσίας και της ΓΓΠΠ στο επίπεδο της **ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης** των πολιτών, ειδικά στην περιφέρεια. Είναι πλέον επιτακτική η ανάγκη μιας διαρκούς και κοινής ενημερωτικής εκστρατείας για τις δασικές πυρκαγιές που να αφορά το σύνολο του πληθυσμού, καθώς το πρόβλημα είναι σε μεγάλο ποσοστό ανθρωπογενές, με την **αμέλεια** να παραμένει η κύρια διαπιστωμένη αιτία έναρξης δασικών πυρκαγιών.

Παρεμβάσεις στο επίπεδο πρόληψης και προκαταστολής

- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας στην **κατανομή των πόρων της ΓΓΠΠ προς τους ΟΤΑ** στη βάση ενός συστήματος σχεδιασμού των αναγκαίων έργων πρόληψης του οποίου θα επιστατεί από κοινού το ΠΣ και η Δασική Υπηρεσία. Υποχρεωτική υποβολή σχετικών αναφορών πεπραγμένων από τους ΟΤΑ και δημοσιοποίηση όλων των σχετικών στοιχείων. Η χρηματοδότηση των ΟΤΑ θα μπορούσε να συνδεθεί με έργα και δράσεις που περιλαμβάνονται μόνο σε εγκεκριμένα σχέδια πυροπροστασίας.
- **Η εκπαίδευση σε κοινά πρότυπα δασοπυρόσβεσης και δασοπροστασίας** και η διάχυση της γνώσης που έχει αποκτηθεί από στελέχη του ΠΣ σε σχετικές εκπαιδευτικές αποστολές στο εξωτερικό, παραμένει ακόμα ένα μεγάλο ζητούμενο. Η ενιαία εκπαίδευση θα πρέπει να αφορά όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΟΤΑ, Δασική Υπηρεσία, εθελοντές) και να αξιοποιούνται έμπειρα και ικανά στελέχη από όλο το

φάσμα της διοίκησης ή επιστημονικών φορέων που διαθέτουν πρακτική και επιστημονική κατάρτιση.

- **Κοινά σχέδια πρόληψης-πυροπροστασίας** για δασικές πυρκαγιές. Κάθε φορέας διαθέτει (όποτε συμβαίνει αυτό) τα δικά του σχέδια πυροπροστασίας, καθώς δεν υπάρχουν ενιαία πρότυπα και δεν έχει οργανωθεί το σύστημα συντονισμού με τέτοιο τρόπο ώστε ΠΣ, Δασική Υπηρεσία και ΟΤΑ να έχουν ένα ενιαίο σχέδιο πρόληψης και καταστολής, και να μιλούν την ίδια γλώσσα με σκοπό να επιτυγχάνεται ο καλύτερος δυνατός συντονισμός.

- Ένα χρόνο μετά την ψήφιση του **ν. 4249/2014** που αναβαθμίζει τον ρόλο των εθελοντών Πολιτικής Προστασίας υπάρχουν ακόμα εκκρεμότητες (π.χ. οργάνωση μητρώου εθελοντών, ασφάλιση) οι οποίες χρήζουν επίλυσης. Η ρύθμιση εκκρεμοτήτων σε θέματα οργάνωσης και αξιοποίησης των εθελοντών θα λύσουν χρόνια προβλήματα μη επίσημης επιχειρησιακής τους ένταξης στο σύστημα δασοπροστασίας.

- Αναβάθμιση του **συστήματος καταγραφής και αξιολόγησης των εθελοντικών ομάδων** από τη ΓΓΠΠ, στη βάση αντικειμενικών κριτηρίων σχετικών με την επιχειρησιακή ικανότητα τους.

- **Διερεύνηση των αιτιών των πυρκαγιών και ανάλυση των σχετικών δεδομένων**, σε κλίμακα Περιφερειακής Ενότητας. Όπως έχει δείξει η ανάλυση δασικών πυρκαγιών που πραγματοποίησε το WWF Ελλάς και το Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων (www.oikoskopio.gr/pyroskopio), οι αιτίες των δασικών πυρκαγιών μπορεί να διαφέρουν αισθητά σε τοπικό επίπεδο και υπάρχει ανάγκη ανάληψης ανάλογων επιχειρησιακών και διοικητικών μέτρων. Επίσης, η επεξεργασία των δεδομένων συμβάλει στην ορθολογικότερη κατανομή δυνάμεων και πόρων όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Παρεμβάσεις σε επίπεδο καταστολής

- **Εφαρμογή ενιαίου συστήματος συντονισμού**, το οποίο θα υπάγεται στο ΠΣ με σαφείς αρμοδιότητες αλλά και κανόνες εμπλοκής όλων των σχετικών φορέων. Για παράδειγμα, η Δασική Υπηρεσία που έχει γνώση του χώρου και της βλάστησης σε περιπτώσεις δασικών πυρκαγιών δεν υποχρεούται να συμμετέχει, βάσει συγκεκριμένου σχεδιασμού και αρμοδιοτήτων, ως επικουρικό όργανο στην καταστολή. Η γνώση του χώρου, ειδικά σε περιπτώσεις μεταφοράς δυνάμεων από άλλες περιοχές, παραμένει και θα παραμείνει μια από τις βασικότερες αδυναμίες του ΠΣ.

- Εξέταση της δυνατότητας αναδιάταξης της επιχειρησιακής ικανότητας του ΠΣ, με την άμεση δημιουργία **Κλάδου Συμβάντων Υπαίθρου**, στον οποίο θα ενταχθεί μέρος του υπάρχοντος προσωπικού και των ήδη εν λειτουργία πυροσβεστικών σταθμών και κλιμακίων, και θα έχει απόλυτη εξειδίκευση στην καταστολή δασικών πυρκαγιών. Το προσωπικό του νέου αυτού κλάδου μπορεί να αξιοποιείται πλήρως και σε εργασίες πρόληψης, σε στενή συνεργασία με τη δασική υπηρεσία, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

- **Μετατόπιση της σημασίας των εναέριων μέσων** από κυρίαρχη σε υποστηρικτική προς **την επιχείρηση εκπαιδευμένων πεζοπόρων τιμημάτων**. Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται άμεση κατάρτιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων δασοπυρόσβεσης και διαχείρισης βλάστησης και κατάλληλη αξιοποίηση του προσωπικού του ΠΣ που κατέχει γεωτεχνική εκπαίδευση στην πρώτη γραμμή. Η ενεργοποίηση των πεζοπόρων

τμημάτων, μπορεί να γίνει στα πρότυπα του σώματος των **δασοκομάντος** που θεσπίστηκε με το ν.1845/1989 και λειτούργησαν την περίοδο 1993-97.

- Άμεση προμήθεια και διάθεση στις μονάδες του ΠΣ **σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού** (λογισμικό χαρτογράφησης, τηλεπισκόπησης, προσανατολισμού, διαχείρισης στόλου κοκ) και πρόβλεψη για την εκπαίδευση του προσωπικού για την άμεση αξιοποίηση αυτών των συστημάτων. Επίσης, επίλυση των προβλημάτων και της επάρκειας εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών.
- Οι **μεγάλες ελλείψεις σε εξοπλισμό**, σε ατομικά προστατευτικά μέσα και σε οχήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα. Η διάθεση ελαστικών, καυσίμων, κατάλληλου εξοπλισμού δασοπυρόσβεσης και μέσων ατομικής προστασίας, η ανανέωση του καταπονημένου στόλου, είναι βασικοί παράγοντες αποτελεσματικής καταστολής και συμβάλλουν στην αναπτέρωση του ηθικού του προσωπικού.

Αναγνωρίζοντας ότι έχουν γίνει ήδη κάποια βήματα σε σωστή κατεύθυνση, όπως η πρόσφατη διαδικασία πιστοποίησης των εθελοντών πολιτικής προστασίας από το Πυροσβεστικό Σώμα, η ένταξη του ΠΣ στην Πολιτική Προστασία και η πρόθεση για ανανέωση του στόλου οχημάτων, θεωρούμε ότι πολλά εκκρεμή προβλήματα μπορούν να επιλυθούν, χωρίς μεγάλο κόστος.

Το WWF Ελλάς παραμένει στη διάθεσή σας, για να συμβάλει στην αντιμετώπιση του φαινομένου των δασικών πυρκαγιών, το οποίο αποτελεί ακόμα και σήμερα μία από τις κύριες απειλές για τα ελληνικά δασικά οικοσυστήματα.

Με τιμή,

Κωνσταντίνος Λιαρίκος

Επικεφαλής Περιβαλλοντικού Προγράμματος

WWF Ελλάς